

Research Articles

Received : 14 September 2022

Revised : 9 November 2023

Accepted : 16 December 2023

สัมพันธภาพในพันธนาการ
Relationship in Bondage

กิตติพันธุ์ ชินวรรณโชติ

Kittipan Chinwannachot

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Faculty of Humanities and Social Sciences Phetchaburi Rajabhat University

E-mail : kittipan.chi@mail.pbru.ac.th

บทคัดย่อ

ในยุคปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เต็มไปด้วยระบบที่มีเทคโนโลยีของความทันสมัยที่เกิดขึ้นโดยมนุษย์สร้างวิถีการดำเนินชีวิตบนกรอบระเบียบของขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้มนุษย์มีวิวัฒนาการทางความคิดและระบบทางสังคม จึงเกิดความสนใจในการที่จะค้นหาเรื่องราวมากขึ้น โดยศึกษาผ่านการวิเคราะห์กระบวนการทางงานประติมากรรมเชื่อมโยงภาษาของทางรูปทรง มวล และปริมาตร และเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธภาพทางความรู้สึกโดยมนุษย์สร้างกรอบทางข้อบังคับกฎเกณฑ์และวิธีการในแบบแผน เป็นข้อกำหนดตั้งแต่วิธีการเล็กๆ ไปจนถึงวิธีการปฏิบัติใหญ่ๆ มนุษย์จึงผูกพันกับกฎเกณฑ์ ผูกพันในระบบสังคม พันธนาการเช่นนี้จึงเป็นเรื่องราวทางสุนทรียภาพ ที่แสดงออกผ่านผลงานสร้างสรรค์ โดยมีรูปทรงทางประติมากรรมเป็นบริบททางความงาม

คำสำคัญ : ผลงานสร้างสรรค์ , ความสัมพันธ์ , ผูกพัน , พันธนาการ , สัมพันธภาพ

Abstract

In the present era there is rapid progress. It is full of systems with modern technology created by humans creating a way of life based on the rules and regulations of various traditions. These things have resulted in humans evolving their ideas and social systems. So there was more interest in finding more stories. By studying through analyzing the sculpture process. Linking the language of form, mass, and volume and stories related

to emotional relations by humans creating a framework of rules, regulations, and methods in a pattern. It is a requirement from the smallest method. to big practices Human beings are therefore bound by rules. Binding bonds in the social system This kind of bondage is therefore an aesthetic story. that is expressed through creative works The sculptural form is the aesthetic context.

Keyword : Creative Works , Relationships , Bonding , Bondage , relationship

1. บทนำ

ผลงานวิจัยสร้างสรรค์เรื่อง สัมพันธภาพในพันธนาการ ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนารูปทรงของงานประติมากรรม ที่สื่อความหมายของการแสดงออกทางด้านความรู้สึกและจินตนาการ โดยอาศัยแรงบันดาลใจและความประทับใจจากรูปทรงที่มีลักษณะเป็นห่วง ประกอบด้วยที่มาเนื้อหาบริบททางสังคม กฎข้อบังคับ การสร้างกฎเกณฑ์ทางพันธนาการรูปแบบในห่วงโซ่และแม่กุญแจ ซึ่งเป็นองค์ประกอบทางรูปทรงที่มีความหมายทางด้านการเหนี่ยวรั้ง การไม่เป็นอิสระ จึงนำมาเป็นโครงร่างค้นคว้าหารูปทรงในงานประติมากรรมตามทัศนคติและจินตนาการ ที่สามารถสื่อความหมายเกี่ยวกับสัมพันธภาพในแต่ละข้อของห่วงโซ่ มีการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความสัมพันธ์ต่างๆ ผ่านการแกะสลักหินอ่อน ศิลปะลายพัฒนารูปทรงให้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านองค์ประกอบ ปริมาตร และขนาด โดยการเพิ่มและลดขนาดรูปทรงตามจินตนาการของผู้จัดทำ เพื่อสื่อความหมายถึงการเปลี่ยนแปลงของวัตถุที่เกิดจากจากรูปทรงของงานประติมากรรม

2. วัตถุประสงค์

- 2.1. เพื่อศึกษาและสร้างสรรค์หาเทคนิควิธีการและขั้นตอนในการแกะสลักหินให้เกิดความรู้สึกผ่านรูปทรง
- 2.2. เพื่อใช้วัสดุที่มีความหมายหนึ่งในการสื่อสารความหมายที่แตกต่างออกไปจากความรู้สึกตามธรรมชาติ
- 2.3. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมหินที่สื่อความหมายที่แตกต่างออกไปจากความรู้สึกตามธรรมชาติ
- 2.4. เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับวัสดุประเภทหินและเพิ่มเป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์ในประติมากรรมต่อไปในอนาคต

3. ขอบเขตของการศึกษา

3.1 ศึกษาถึงความเป็นโซ่ ห่วง แม่กุญแจ รูปแบบ รูปทรง ต่างๆ และจังหวะของรูปทรงที่ตัดทอนลง หักงอลง เพิ่มเติมในผลงาน

3.2 วิเคราะห์รูปแบบ และศึกษาใช้เทคนิควัสดุ เช่น หินอ่อน เพื่อนำมาประกอบกันและสร้างรูปทรงที่ชัดเจนโดยให้สอดคล้องกับเนื้อหาของงาน

3.3 กำหนดรูปทรงให้ตอบรับกับอารมณ์ความรู้สึกตามธรรมชาติของวัตถุ และสร้างบริบทต่างๆ ที่เกี่ยวกับการข้องเกี่ยวกับตามหลักสุนทรียศาสตร์เพื่อให้ตรงวัตถุประสงคในการแสดงออก

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

4.1 ศึกษาข้อมูลจากการค้นคว้า

4.2 ศึกษาจากรูปแบบจาก โซ่ ของจริง รูปทรงที่มีขนาดจริง

4.3 วิเคราะห์รูปแบบและแนวความคิด ความรู้สึกภายในที่มีผลงาน

4.4 วิเคราะห์ทัศนธาตุทางประติมากรรมให้สอดคล้องกับแนวคิด เทคนิค วิธีการ องค์ประกอบตลอดจนวัสดุและขนาดของงานจริง

4.5 สร้างแบบจำลองประติมากรรมด้วย 3 มิติ

4.6 ขยายผลงานประติมากรรมจากแบบร่างที่กำหนดให้มีขนาดที่เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวความคิด

4.7 วิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับงานจริง เพื่อหาข้อสรุปให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการในการสร้างสรรค์ผลงาน

แหล่งข้อมูลของการศึกษา

1. ศึกษาจากเอกสาร และหนังสือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นจริงรูปแบบของงาน

2. ศึกษาจากสถานที่จริงในการหาก้อนหิน ในเขตจังหวัด สระบุรี ในการเลือกก้อนหินสีของหินที่ต้องการ

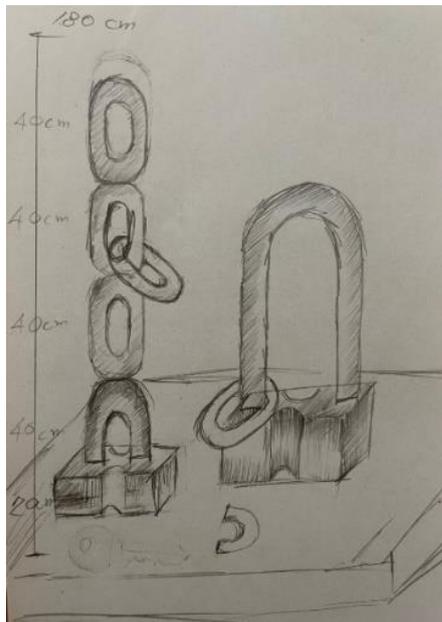
3. ศึกษาข้อมูลจากผลงานศิลปะ ผลงานประติมากรรมที่มีแนวทางและรูปแบบของงานให้สอดคล้องกับแนวความคิดของตนเอง

5. ประโยชน์ของการวิจัย

- 5.1 ได้เทคนิควิธีการและขั้นตอนใหม่ๆ ในการแกะสลักหินให้เกิดความรู้สึกผ่านรูปทรง
- 5.2 สามารถสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมหินที่สื่อความหมายที่แตกต่างออกไปจากความรู้สึกตามธรรมชาติ
- 5.3. สามารถใช้เทคนิคการสร้างงานประติมากรรมในการเพิ่มมูลค่าให้กับวัสดุประเภทหิน

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

ผู้รายงานต้องการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมหินให้เกิดรูปแบบใหม่ แต่ยังคงความเป็นหินดั้งเดิม เปลี่ยนแปลงรูปทรงที่เหมือนจริงให้เกิดความแตกต่างที่ถ่ายทอดรูปทรง 3 มิติ โดยการจำลองรูปทรงที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ที่เป็น ห่วงโซ่ หรือ โซ่แม่กุญแจ นำมาขยายรูปทรงให้มีขนาดใหญ่และสร้างสิ่งใหม่รูปทรงที่เกิดเปลี่ยนแปลงจากเดิม ลดทอนลง ตัดลง โดยใช้หินอ่อนในการเป็นวัสดุในการแกะสลัก ซึ่งทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุที่พบเห็น เป็นโซ่หินอ่อน และเกิดการสร้างสรรค์ในตัวเองตามหลักขององค์ประกอบของศิลปะ

รูปที่ 1 ภาพสเก็ตต้นแบบ

ที่มา : กิตติพันธุ์ ชินวรรณโชติ (2564)

รูปที่ 2 ภาพต้นแบบดินน้ำมัน

ที่มา : กิตติพันธุ์ ชินวรรณโชติ (2564)

รูปที่ 3 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

ที่มา : กิตติพันธุ์ ชินวรรณโชติ (2564)

กระบวนการหาหินอ่อนที่มีขนาดเหมาะสมไม่มีขนาดใหญ่เกินแบบ ที่มีรูปทรงตรงตามที่ต้องการ โดยยึดหลักความสมบูรณ์ของเนื้อหินอ่อน ซึ่งหินอ่อนในการสร้างสรรค์ผลงานนั้นได้จาก จังหวัดสระบุรี หินอ่อนที่นำมาแกะสลักจะมีเนื้อที่แข็ง แต่ก็มีความเปราะบาง เนื้อของสีหินจะเป็นขาว เทา อาจมีเส้นแดง ปะปน และมีเส้นสายแร่ที่ปรากฏในเนื้อหินอ่อนอาจจะมีรอยร้าวเกิดขึ้นได้ในแต่ละช่วงของเนื้อหินอ่อน

รูปที่ 4 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน
ที่มา : กิตติพันธุ์ ชินวรรณโชติ (2564)

กระบวนการวางโครงร่างโดยใช้การตัดหินให้เข้ารูปทรง เป็นลักษณะเลขบวกของรูปทรงโซ่โดยเอาส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องออกเสียก่อนจำกัดรูปทรงให้ได้สัดส่วนพอดีและเพื่อขนาดรูปทรงขนาดจริงไม่ตัดออกจนมากเกินไป เป็นต้น

รูปที่ 5 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน
ที่มา : กิตติพันธุ์ ชินวรรณโชติ (2564)

กระบวนการวาดแบบร่างลงบนเนื้ออ่อนโดยใช้การวัดสัดส่วนให้มีขนาดความต้องการ ที่แต่ละข้อต้องมีขนาดเท่าๆ กันและไม่เล็กกว่ากันและสังเกตเนื้อหินที่แกะออกไป คุณลักษณะของสายแร่หรือเส้นที่เกิดรอยร้าว ที่ปะปนอยู่บนเนื้อหินโดยการแกะและลงน้ำหนักต่อไปจะไม่เกิดข้อผิดพลาดและระมัดระวังการเจาะทะลุในพื้นที่ของรูปทรง

รูปที่ 6 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน
ที่มา : กิตติพันธุ์ ชินวรรณโชติ (2564)

รูปที่ 7 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน
ที่มา : กิตติพันธุ์ ชินวรรณโชติ (2564)

กระบวนการแกะทะลุให้เกิดช่องว่างโดยใช้เครื่องมือไฟฟ้า และความระมัดระวังประคองในแต่ละช่องไม่เกิดการกระทบกันรุนแรง โดยมีอุปกรณ์ไฟฟ้าเก็บรายละเอียดที่ละช่องว่างในขณะเดียวกันจะไม่รีบลดรูปทรงสิ่งเกตุองค์ประกอบของรูปทรงให้มีลักษณะเท่าๆกัน ไม่แตกต่างจนเกินไปและควบคุมน้ำหนักการใช้เครื่องมือไม่กระทบจุดที่มีความปะบางหรือจุดที่มีรอยร้าว เป็นต้น

รูปที่ 8 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน
ที่มา : กิตติพันธุ์ ชินวรรณโชติ (2564)

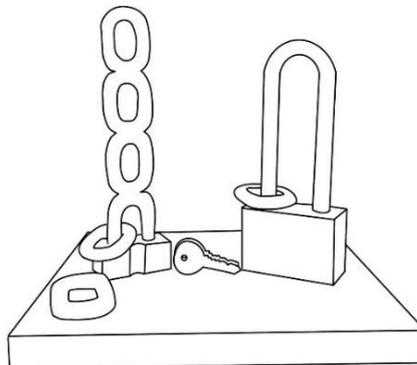
รูปที่ 9 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน
ที่มา : กิตติพันธุ์ ชินวรรณโชติ (2564)

กระบวนการวาดแบบร่างลงบนเนื้ออ่อนโดยใช้การวัดสัดส่วนให้มีขนาดความต้องการ วัดขนาด สัดส่วนต้องมีขนาดเท่าๆ กันและไม่เล็กกว่ากันและสังเกตเนื้อหินที่แกะออกไป คุณลักษณะของสายแร่หรือ เส้นที่เกิดรอยร้าว ที่ปะปนอยู่บนเนื้อหินโดยการแกะและลงน้ำหนักต่อไปจะไม่เกิดข้อผิดพลาดและ ระมัดระวังการเจาะทะลุในพื้นที่ของรูปทรง

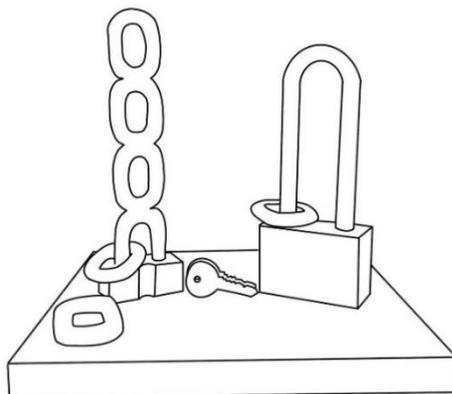
รูปที่ 10 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน
ที่มา : กิตติพันธุ์ ชินวรรณโชติ (2564)

7. การวิเคราะห์/ผลการวิจัย

รูปที่ 11 วิเคราะห์ โครงสร้าง
ที่มา : กิตติพันธุ์ ชินวรรณโชติ (2564)

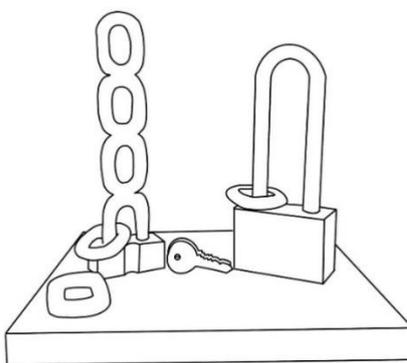
การวิเคราะห์ โครงสร้าง (STRUCTURE) รูปทรงของผลงานมี โครงสร้างของผลงานแกะสลัก หินของผลงานนี้ จะเป็นโครงสร้างของหินอ่อนทั้งสิ้น มีส่วนที่รับน้ำหนักมากที่สุด และส่วนที่รับน้ำหนัก น้อย จึงต้องคำนวณก่อนสร้างสรรค์ผลงานให้มีขนาด และน้ำหนักที่มีโครงสร้างหลักของงานเพื่อรับไว้

รูปที่ 12 วิเคราะห์พื้นที่ว่าง

ที่มา : กิตติพันธุ์ ชินวรรณโชติ (2564)

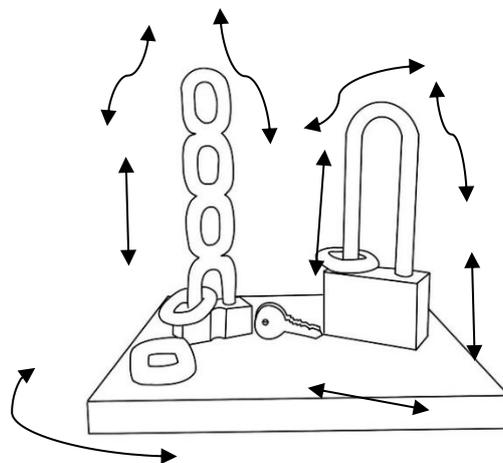
การวิเคราะห์ พื้นที่ว่าง (SPACE) พื้นที่ในอากาศหรือเกิดจากการสร้างมวลหรือรูปทรงที่เป็น กลุ่มก้อนพื้นที่ว่างจึงเป็นส่วนประกอบหรือทัศนธาตุที่สำคัญที่โดดเด่นหรือการสร้างพื้นที่ว่างในตัวเอง ประเภท รูปทรงที่บดบังพื้นที่ว่างจะช่วยสร้างจังหวะให้กับงาน ทำให้อากาศพื้นที่ว่างมี ความสัมพันธ์และ ประสานสอดคล้องกับรูปทรงมากขึ้น หากใช่เป็นเพียง แค่อช่องว่างหรือพื้นที่ว่างที่ไม่มีความหมาย

รูปที่ 13 วิเคราะห์เส้น และความกลมกลืน

ที่มา : กิตติพันธุ์ ชินวรรณโชติ (2564)

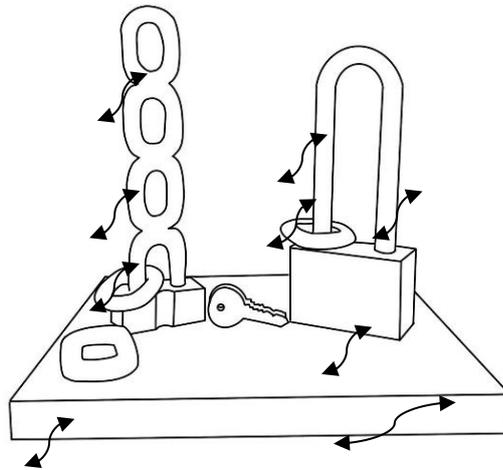
การวิเคราะห์ เส้น (LINE) ด้วยการสร้างรูปทรง และเส้นก็ถือว่าเป็นทัศนธาตุอันสำคัญในงานประติมากรรมเนื่องจากเส้นนำมาประกอบกันกันจะเกิดรูปทรงและรูปร่างเกิดขึ้นจากเส้นทั้ง 2 ประเภท มาประกอบกัน และรูปร่าง และรูปทรง 2 ประเภท มาประกอบกัน ได้แก่ 1 เส้นเรขาคณิต เป็นเส้นที่สามารถบอกได้ เส้นโค้ง เส้นนอน เส้นเฉียง เส้นซิกแซก หรือเส้นฟันปลา 2 เส้นอิสระ เป็นเส้นที่ไม่มีแน่นอนตายตัวเป็นเส้นที่คิดไปคดมาไม่คงที่ถาวร ในการสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้า ซึ่งกำหนดเส้นที่เป็นไปทาง วังรี มีส่วนโครงมนค่อนข้างมาก มีทั้งแนวตั้ง และแนวนอน สลับกันไปเป็นตามรูปแบบของตัวต้นแบบของผลงานเส้นตรงให้ความรู้สึกแข็งแรง แน่นนอน ตรง เข้ม ไม่ประนีประนอม เอาชนะ

รูปที่ 14 วิเคราะห์รูปทรง มวล

ที่มา : กิตติพันธุ์ ชินวรรณโชติ (2564)

การวิเคราะห์ รูปทรง (FORM) เป็นสิ่งที่เกิดในงานจากการประกอบกันของเส้นแต่ละประเภท รูปทรงที่เกิดจากการประกอบกันของเส้นที่ นำมาใช้ในงานประติมากรรมหิน และมีบางส่วนเป็นรูปทรงที่สร้างขึ้นใหม่ ในตัวผลงานได้มีรูปทรงที่ห่อๆ เป็นข้อโซ่ เกิดซ้ำๆกัน หลายห่วง และบางข้อของห่วงโซ่ ก็ได้ลดทอนลง เปลี่ยนไปจากเดิม โดยการยึดออก ตัดออก ดังนั้นรูปทรงของงานจึงมีทั้งส่วนที่สร้างสรรค์จากสิ่งเดิม และเพิ่มให้เกิดสิ่งใหม่ มาเป็นองค์ประกอบของงาน รูปทรง

รูปที่ 15 วิเคราะห์ขนาดและสัดส่วน พื้นผิว

ที่มา : กิตติพันธุ์ ชินวรรณโชติ (2564)

การวิเคราะห์ ขนาดและสัดส่วน (PROPORTION) สัดส่วนของงาน เอกภาพอันหนึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ สัดส่วนในงานประติมากรรมหินอ่อนอาจเปลี่ยนแปลงไปตามอุดมคติ หรือเจตนาอารมณ์ของประติมากรรมของผลงานของข้าพเจ้าก็ได้มิใช่จะ จะต้องสมสัดส่วนตามธรรมชาติเสียทั้งหมด ในผลงานของข้าพเจ้า ขนาดและส่วนอาจเปลี่ยนแปลงไปจากต้นแบบบางเพราะในขณะที่ทำงาน แกะสลักหิน เกิดการลดลงของขนาดของก้อนหิน ไม่มีการเพิ่มหรือเติมได้ จึงต้องระมัดระวังและควบคุมขนาดให้เป็นไปที่สมบูรณ์ที่สุดสัดส่วนในงานประติมากรรมของข้าพเจ้า เป็นกฎของเอกภาพที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ของขนาดในส่วนต่างๆ ของรูปทรงและระหว่างรูปทรง ในงานประติมากรรมก็มีความหมายของสัดส่วนอยู่สัดส่วนเป็นเรื่องของความ รู้สึกทางสุนทรียภาพและของอุดมคติ สัดส่วนนี้หมายรวมไปถึงความสัมพันธ์ อย่างเหมาะสมกลมกลืนของทัศนธาตุอื่นๆ ด้วย สัดส่วนที่สัมพันธ์กันในตัวรูปทรงแต่ละหน่วย และความสัมพันธ์ของที่วางระหว่างหน่วยหรือรอบๆ สัมพันธ์กับระหว่างของ รูปทรงส่วนรวมทั้งงานนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์กับแรงโน้มถ่วงของโลกด้วย งานประติมากรรมหินของข้าพเจ้า องค์ประกอบที่สำคัญจะต้องตั้งอยู่ได้ในลักษณะเดียวกัน ตามที่ตั้งรูปทรงแนวตั้ง หรือด้านบนและล่าง

8. การสรุปผลและการอภิปรายผล

การศึกษางานวิจัยประติมากรรมสร้างสรรค์ เรื่อง สัมพันธภาพในทัศนภาพ เป็นการศึกษาถึงกระบวนการสร้างสรรค์ที่มีต่อรูปแบบ เรื่องราว เนื้อหา เทคนิค เพื่อสะท้อนมุมมองแนวคิดและประสบการณ์เชิงด้านศิลปะมาถ่ายทอดเป็นเนื้อหาเรื่องราวต่างๆ ผ่านระบบการศึกษาอย่างมีระบบขั้นตอน เพื่อสื่อความหมายทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ทัศนคติที่มีต่อรูปทรง ที่เปลี่ยนแปลงทางวัตถุ

โดยนำความรู้ศิลปะเชิงองค์ประกอบศิลป์ และสุนทรียในลักษณะการสร้างมุมมองที่แตกต่างกันออกไป เช่น รูปทรงที่มีอยู่เดิมนำมาขยายผลความคิดสร้างสรรค์ สามารถแทรกความคิดในเรื่องของชีวิตประจำวัน ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และผลสัมฤทธิ์ของผลงาน ได้รับรางวัลเกียรติคุณอันดับ 3 เหรียญทองแดง การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 67

รูปที่ 16 คณะกรรมการตัดสินศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 67

ที่มา : หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (2565)

รูปที่ 17 พิธีเปิดนิทรรศการศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 67

ที่มา : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ (2565)

รูปที่ 18 พิธีเปิดนิทรรศการศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 67
ที่มา : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ (2565)

รูปที่ 19 ประกาศนียบัตรเหรียญทองแดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 67
ที่มา : กิตติพันธ์ ชินวรรณโชติ (2565)

9. ข้อเสนอแนะงานวิจัย

- 9.1. หินอ่อนสามารถพัฒนาในงานประติมากรรมได้หลากหลายมิติ
- 9.2. ควรศึกษาขั้นตอนเครื่องมือวิธีการต่อยอดไปในอนาคต

10. เอกสารอ้างอิง

- กิตติพันธุ์ ชินวรรณโชติ. (2565). *สัมพันธภาพในพันธนาการ*. การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 67. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์. (2565). *การแสดงนิทรรศการในสวนกลาง*. การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 67. มหาวิทยาลัยศิลปากร.